

Green Deal van NZO en LTO-Nederland met de Rijksoverheid

Ondergetekenden:

1. De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, ieder handelende in haar of zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, tezamen hierna ook te noemen: Rijksoverheid;
2. NZO, vertegenwoordigd door de heer dr.T.C. de Groot; LTO, vertegenwoordigd door de heer A.J. Maat.

Hierna tezamen ook genoemd: Partijen;

Hebben gezamenlijk het volgende vastgesteld:

Het kabinet beoogt een Green Deal met de samenleving, die bijdraagt aan verduurzaming van de maatschappij op korte en langere termijn en die lonend is voor overheid en maatschappij.

Doel van de Green Deal is laten zien dat groen en groei hand in hand gaan.

1. Partijen zien publiekprivate samenwerking als de beste manier om verduurzaming van onze economie te versnellen en hier ook economisch van te profiteren. Deze unieke gezamenlijke aanpak is in Nederland op andere terreinen zeer succesvol en de Green Deal zal hierop voortbouwen. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn onmisbaar om deze verduurzaming mogelijk te maken.
2. Bij de Green Deal gaat het om concrete duurzame initiatieven, waarbij barrières verdwijnen, innovaties ontwikkeld, gefinancierd en toegepast worden en duurzame kansen worden benut. In de praktijk loopt de maatschappij tegen belemmeringen aan die in de weg staan aan initiatieven die leiden tot een verdere verduurzaming.
3. In de Green Deal willen partijen concrete afspraken maken die deze belemmeringen wegnemen, zodat de initiatieven die anders moeilijk van de grond komen ruim baan krijgen. Initiatieven kunnen betrekking hebben op (decentrale opwekking van) energie, energiebesparing, schaarse grondstoffen, water en mobiliteit. Deze initiatieven kunnen vervolgens ook als voorbeeldfunctie dienen voor andere partijen en daarmee de totale markt in beweging zetten.
4. De voor de Green Deal geïnventariseerde projecten van initiatiefnemers zijn door het wegnemen van de beschreven belemmeringen potentieel succesvol, kunnen op korte termijn resultaten opleveren en kunnen uitmonden in nieuwe economische activiteiten of kostenbesparingen op korte of langere termijn voor het bedrijfsleven. De resultaten van een Green Deal kunnen daarna toepasbaar zijn op andere, vergelijkbare projecten, waardoor de reikwijdte van de Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de rijksoverheid tegenover staat.

Over de Duurzame Zuivelketen

De Duurzame Zuivelketen is een uniek initiatief waarbij zuivelindustrie en melkveehouders er ketenbreed naar streven om de Nederlandse zuivelsector wereldwijd koploper te maken op het gebied van duurzaamheid. De Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) en LTO Nederland hebben in de Duurzame Zuivelketen doelen geformuleerd rond de thema's: klimaat & energie, diergezondheid & dierenwelzijn, weidengang en biodiversiteit & milieu.

Ten aanzien van klimaat en energie streeft de Duurzame Zuivelketen naar:

- 30% reductie van broeikasgassen in 2020 ten opzichte van 1990, inclusief klimaatneutrale groei;
- 20% duurzame energie in 2020 en een energieneutrale zuivelketen;
- 2% energie-efficiency per jaar op zuivelfabrieken (waarvan 1,5% op fabrieken en 0,5% in de keten), 2% energiebesparing per jaar bij veehouders.

In opdracht van Agentschap NL, NZO en LTO is een routekaart opgesteld voor een 100% energieneutrale zuivelketen in 2020 met klimaatneutrale groei. Uit deze routekaart met de titel 'Melk, de groene motor' blijkt dat de doelen haalbaar zijn. De Duurzame Zuivelketen zet zich ervoor in dat de doelen gerealiseerd worden met behulp van samenwerking tussen zuivelondernemingen, melkveebedrijven, overheden, banken, energiemaatschappijen, technische bedrijven en vele anderen.

De Green Deal tussen beschreven partijen bestaat uit de volgende afspraken:

Green Deal initiatief

De Duurzame Zuivelketen zet zich ervoor in dat de doelen gerealiseerd worden met behulp van samenwerking tussen zuivelondernemingen, melkveebedrijven, overheden, banken, energiemaatschappijen, technische bedrijven en vele anderen.

Tegenprestatie rijksoverheid

De Green Deal sluit aan bij en bouwt voort op bestaande afspraken, zoals het in 2008 gesloten convenant Schone en Zuinige Agrosectoren. Hiermee wordt de continuïteit van het overheidsbeleid geborgd en draagt de overheid bij aan een groene groei van het bedrijfsleven.

- De Rijksoverheid ondersteunt de uitvoering van de routekaart voor een energieneutrale zuivelketen met klimaatneutrale groei, onder meer via de volgende activiteiten:
- De Rijksoverheid stimuleert innovatie en grootschalige toepassing van duurzame energietechnieken door stimuleringsregelingen en belemmerende regelgeving indien mogelijk (tijdelijk) aan te passen. Er wordt bijvoorbeeld een maximale inspanning geleverd om producten uit digestaat als gevolg van mestbewerking en mestverwerking af te zetten als kunstmestvervanger en voor behoud van saldering van productie en gebruik van duurzame energie.
- De Rijksoverheid faciliteert de Duurzame Zuivelketen bij het samenbrengen van meerdere partijen, ook buiten de agroketen (energie, afvalsector) om de innovatieve 'business cases' bij grootschalige toepassingen van bestaande technologie uit te werken, sluitend te krijgen en versnellen. Als gevolg van deze nieuwe aanpak kunnen creatieve samenwerkingsverbanden ontstaan om tot een opschaling van groen gas, zon- en windenergie te komen. Bovendien ontstaat hierdoor duidelijkheid over beperkende regelgeving. Na beoordeling kan de overheid de opschaling van deze technieken faciliteren en eventueel regelgeving aanpassen.
Achtergrondinformatie: bij het opstellen van de routekaart voor een energieneutrale zuivelketen met klimaatneutrale groei zijn vele partijen betrokken geweest, hierbij zijn creatieve en innovatieve ideeën aan het licht gekomen om in samenwerkingsverbanden bestaande technologie op te schalen en versnellen. Het is de bedoeling om deze ideeën nader te concretiseren en uit te werken.
- De Rijksoverheid biedt ondersteuning bij het informeren van veehouders en erfbetreders over mogelijkheden voor energiebesparing. De overheid zal ondersteunen bij het opstellen van adviezen en het creëren van communicatiemiddelen. Maatregelen voor energiebesparing kunnen tot honderden euro's per melkveebedrijf opleveren.
- De Rijksoverheid stimuleert de realisatie van projecten door het leveren van informatie richting vergunningverleners (bijvoorbeeld in de vorm van een handleiding) en het verkorten van vergunningsprocedures. Doel is standaardisatie en versnelling van het vergunningstraject.
- De overheid faciliteert de realisatie van 'demonstrators'/voorlopers, zodat de technieken, op gebied van Groen Gas productie en microvergisting daarna kunnen worden opgeschaald. De voorbeeldprojecten zorgen ervoor dat 'best practices' ontstaan en dat een grote groep met de techniek in aanraking komt.
- De Rijksoverheid ondersteunt de ontwikkeling van innovatieve concepten, zoals: de energieneutrale stal (energiegebruik en energieopwekking worden volledig met elkaar in evenwicht gebracht), Cowport (creëert schaduwplekken voor weidegang door middel van zon-PV panelen) en wind collectief on shore businessmodellen (stand alone energie-opwekking waarbij meerdere boeren samen investeren).
- De overheid levert een maximale inspanning bij de onderhandelingen met de Europese Commissie om producten uit digestaat als gevolg van mestverwerking af te kunnen zetten als kunstmestvervanger.

Slotbepalingen

Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en geldt voor de periode 2011 tot 2015. Alle in deze Green Deal genoemde afspraken worden zo snel mogelijk ter hand genomen. Partijen komen overeen dat de Green Deal afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn. Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, waardoor andere partijen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals zodat navolging van deze Deals kan worden bevorderd.

Getekend te 's-Gravenhage op

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Drs. M.J.M. Verhagen

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu
J.J. Atsma

NZO
Dr. T.C. de Groot

LTO
A.J. Maat

